

Nota de premsa – Informe al Parlament 2012
11 de febrer de 2013

Els ajustos pressupostaris deixen milers de persones al límit de la vulnerabilitat

La manca de coordinació entre administracions agreuja els efectes de les reduccions

- **El cor del sistema de drets socials es veurà irremeiablement afectat si el Govern central imposa el dèficit públic al 0.7 a la Generalitat.**
- **La manca de respostes clares i ràpides a problemes com els de la pèrdua de l'habitatge expliquen el creixent desencís i indignació ciutadana cap a les institucions.**
- **La inexistència d'una llei que garanteixi i reguli l'exercici del dret d'accés a la informació i la transparència no és justificable. S'ha perdut una oportunitat per avançar en la qualitat i el control democràtic del poder públic.**
- **L'increment de queixes rebudes al Síndic des de l'inici de la crisi ha estat d'un 38,7%.**

1) Afectació drets socials

En els informes dels tres anys anteriors, amb majories parlamentàries i governamentals diferents, el Síndic de Greuges ja va cridar l'atenció sobre l'evolució pressupostària i sobre els riscos de superar determinades línies vermelles. Enguany cal afirmar que els danys socials i l'afectació de molts drets –especialment els de les persones més vulnerables– generats per l'evolució pressupostària han estat greus i, en alguns casos, de conseqüències difícilment reversibles a curt o mitjà termini.

El Síndic vol advertir explícitament del significat altament negatiu que implicarien noves i fortes reduccions pressupostàries en les polítiques socials com a conseqüència de les dràstiques limitacions dels coeficients de dèficit públic. Estem al límit d'afectar seriosament el cor del sistema de drets socials, que quedarien molt malmesos amb noves restriccions i, el que és més greu, s'agreujaria la vulnerabilitat de diversos col·lectius socials, tal com s'ha estat apuntant en els informes del Síndic de Greuges els darrers anys.

Les decisions impulsades pel Govern de l'Estat i pel Govern de la Generalitat s'han adoptat sense que hi hagués un diàleg que assegurés la coordinació de les mesures. El Govern central és el principal responsable de la inexistència d'un marc estable de diàleg amb les diverses autonomies que permetés racionalitzar l'impacte real de les decisions de reducció de despesa. De fet el baix diàleg Estat-Generalitat ha provocat afectacions addicionals que es podrien haver evitat si ambdós governs haguessin acordat prèviament les actuacions que s'havien de dur a terme.

Cal lamentar que les decisions de reducció de la despesa es projectin sobre algunes de les prestacions dirigides més característicament a les persones sense recursos i en pitjor situació socioeconòmica: decisions com ara la reducció en l'àmbit de la protecció social, la reducció de les prestacions mínimes de dependència vinculades amb l'atenció en l'entorn familiar o la previsió d'obligacions de copagament que no tenen en compte la situació econòmica d'alguns beneficiaris sense recursos (en l'àmbit farmacèutic o en prestacions vinculades amb les educatives, com ara les de menjador) són, independentment de la seva consideració constitucional, decisions difícilment compatibles amb la idea de bon govern i d'atenció a les persones més desfavorides.

Aquesta afirmació es complementa amb el fet que en determinats serveis, com és el cas del sistema d'atenció a la dependència, els nivells de participació en el cost del servei dels usuaris amb més recursos es mantenen en nivells inusualment baixos.

2) Democràcia i transparència: dret d'accés a la informació

En l'àmbit de l'accés a la informació pública, en l'informe monogràfic presentat sobre aquesta matèria, el Síndic proposa fer una regulació completa d'aquest dret. Aquesta regulació hauria de tenir en compte que l'accés a la informació pública és un requisit per al control democràtic del poder públic i per garantir una participació de qualitat de la ciutadania en la vida pública.

De la mateixa manera es recomana que la llei inclogui l'obligació de difondre informació d'interès públic, com a manifestació del principi de transparència i també d'eficiència, ja que una activitat intensa de difusió –que les tecnologies de la informació i la comunicació faciliten– reduiria la necessitat de peticions expresses i individuals d'accés.

L'informe recull diverses recomanacions sobre els continguts que la nova regulació hauria d'incloure. Algunes de les propostes són: 1) qualsevol persona hauria de poder sol·licitar l'accés a la informació pública sense necessitat d'acreditar-hi cap interès personal ni motivar la seva petició; 2) la regla general ha de ser permetre l'accés a la informació, i la denegació n'ha de ser l'excepció; 3) el que ha de ser rellevant als efectes de l'aplicació de la llei és que la informació faci referència a activitat pública; 4) cap òrgan ni institució pública n'hauria de quedar exclòs i 5) un organisme independent del Govern i l'Administració hauria de supervisar i garantir l'exercici efectiu del dret d'accés.

3) Altres temes destacables de l'Informe 2012

a) Habitatge

Un dels temes recurrents de l'acció del Síndic han estat les diverses recomanacions en matèria d'habitatge i prevenció dels desnonaments. Una de les primeres actuacions en aquesta matèria l'any 2012 va ser recomanar canvis normatius i compensacions per eximir de la plusvàlua municipal en els casos en què es perd l'habitatge.

El Síndic proposa una modificació legislativa de la Llei d'hisendes locals perquè es declarin exemptes de l'impost sobre l'increment de valors dels terrenys de naturalesa urbana (IIVTNU) les transmissions d'habitatges habituals derivades d'una execució hipotecària. També recomana que els ajuntaments estableixin mesures compensatòries per evitar agreujar la situació de les persones afectades.

Arran de la creació de la SAREB, el Síndic va proposar l'impuls de mesures normatives orientades a destinar el 30% dels immobles de les institucions financeres intervingudes a finalitats socials.

b) Seguretat ciutadana. Pilotes de goma

Finalment, en matèria de seguretat ciutadana, cal destacar la sol·licitud de suspensió preventiva de l'ús de pilotes de goma fins que el Parlament rebi l'informe del Govern que va sol·licitar sobre aquest material i es pronunciï sobre aquesta qüestió. En aquest context, el Síndic demana que s'avaluïn altres mesures que es puguin utilitzar davant de possibles situacions d'alteració greu de l'ordre públic. El Síndic recorda, a més, que hi ha jurisprudència que declara provats els danys irreparables que causen aquests projectils i les conseqüències que es deriven d'un impacte.

c) Educació i igualtat d'oportunitats

En matèria del dret a l'educació, les restriccions pressupostàries també han afectat la igualtat d'oportunitats. El Síndic continua demanant un esforç per garantir l'accés a l'educació a través d'una provisió adequada de beques menjador, ajuts per a material escolar i altres ajuts complementaris, actualment insuficients per fer front a les necessitats de les persones.

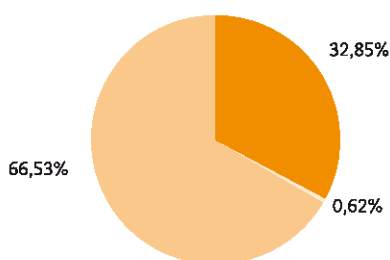
D'altra banda, cal alertar sobre els efectes en l'equitat de determinats augments o noves incorporacions de quotes o taxes per accedir a ensenyaments no obligatoris: és el cas de l'increment de quotes a moltes escoles bressol i també de la creació d'un preu públic per a la matriculació als cicles formatius de grau superior. En aquest sentit, també cal destacar l'elevat nombre de queixes rebudes per la dificultat i l'endarreriment en el cobrament de les beques universitàries.

LES XIFRES MÉS DESTACADES

- Les queixes i actuacions d'ofici s'incrementen en els darrers tres anys un 38,7%.

1. Actuacions del Síndic iniciades durant el 2012

■ Queixa	8.231	32,85%
■ Actuació d'ofici	155	0,62%
■ Consulta	16.667	66,53%
Total	25.053	100%

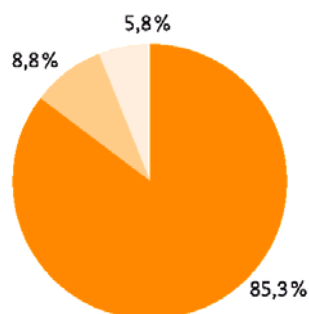

Durant el 2012 s'ha assolit la xifra més gran d'actuacions: 8.231 queixes, 155 actuacions d'ofici, i 16.667 consultes: En total, 38.468 persones ateses.

- En un 94% dels casos l'Administració ha acceptat les recomanacions fetes pel Síndic.
- En un 93% dels casos l'Administració ha complert les recomanacions i s'ha solucionat favorablement la queixa.

4. Grau d'acceptació de les consideracions del Síndic

■ Accepta la resolució	2.207	85,34%
■ Accepta parcialment la resolució	228	8,82%
■ No accepta la resolució	151	5,84%
Total	2.586	100%

Al llarg del 2012 el Síndic de Greuges ha tramitat 13.452 actuacions, de les quals ha finalitzat 8.310, un 9% més (745) que l'any anterior.

És destacable que en el 93,1% dels casos l'Administració ha complert les recomanacions del Síndic després d'haver-les acceptat, un 69,3% de manera total i un 23,8% de manera parcial. Només en un 3,7% l'Administració no ha complert les recomanacions després d'haver-les acceptat.

Només la Delegació del Govern Central a Catalunya ha deixat de facilitar la informació requerida pel Síndic. I només tres administracions han mantingut una actitud de manca de col·laboració amb el Síndic (no donar resposta als suggeriments i les recomanacions efectuats).

El grau d'acceptació de les recomanacions fetes pel Síndic ha estat molt elevat, un 94,16%, percentatge que suposa un 2% més que l'any passat.

3.1 Actuacions per matèries

	■ Queixes		■ Actuacions d'ofici		■ Consultes		Total	
Administració pública	1.365	5,45%	7	0,03%	2.819	11,25%	4.191	16,73%
Consum	975	3,89%	17	0,07%	4.451	17,77%	5.443	21,73%
Cultura i llengua	45	0,18%	1	0,00%	68	0,27%	114	0,46%
Educació i recerca	793	3,17%	28	0,11%	689	2,75%	1.510	6,03%
Immigració	86	0,34%	2	0,01%	116	0,46%	204	0,81%
Infància i adolescència	322	1,29%	38	0,15%	485	1,94%	845	3,37%
Medi ambient	507	2,02%	2	0,01%	573	2,29%	1.082	4,32%
Salut	483	1,93%	5	0,02%	1.272	5,08%	1.760	7,03%
Seguretat ciutadana i justícia	485	1,94%	42	0,17%	855	3,41%	1.382	5,52%
Serveis socials	1.656	6,61%	8	0,03%	1.619	6,46%	3.283	13,10%
Treball i pensions	231	0,92%	2	0,01%	472	1,88%	705	2,81%
Tributs	442	1,76%	1	0,00%	651	2,60%	1.094	4,37%
Urbanisme i habitatge	841	3,36%	2	0,01%	916	3,66%	1.759	7,02%
Privades	-	0,00%	-	0,00%	1.681	6,71%	1.681	6,71%
Total	8.231	32,85%	155	0,62%	16.667	66,53%	25.053	100%